

УДК 658

Т. О. Мулик,
к. е. н., доцент, завідувач кафедри аналізу та аудиту,
Вінницький національний аграрний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1109-2265>
А. О. Стебловський,
здобувач спеціальності 071 "Облік і оподаткування",
Вінницький національний аграрний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-9297-9414>

DOI: 10.32702/2306-6792.2024.5.86

ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ У ЗВІТНОСТІ

T. Mulyk,
PhD in Economics, Associate Professor, Head of the Department of Analysis and Audit, Vinnytsia National Agrarian University
A. Steblovsky,
Student for specialty 071 "Accounting and Taxation", Vinnytsia National Agrarian University

FINANCIAL RESULTS OF THE ENTERPRISE: ESSENCE AND PECULIARITIES OF DISPLAY IN REPORTING

У статті досліджено сутність категорії фінансові результати підприємства та особливості їх відображення у звітності. З'ясовано, що вони відіграють важливу роль у визначенні фінансового стану господарюючого суб'єкту, його ефективності та перспектив. Здійснено аналіз теоретичних підходів до визначення сутності поняття "фінансовий результат" різними науковцями. Виокремлено ключові риси категорії "фінансовий результат" та наведено їх основні характеристики. Визначено відсутність єдиного підходу до класифікації фінансових результатів, що негативно відбивається на достовірності, зрозумілості та аналітичності інформації. За результатами дослідження наведена узагальнена класифікація фінансових результатів, яка спрямована на формування інформаційних масивів, які б задовольняли потреби різних користувачів. Визначено, що фінансові результати підприємства знаходять своє відображення у таких звітах: Звіт про фінансові результати; Баланс; Звіт про власний капітал; Примітки до фінансової звітності; Податкова декларація з податку на прибуток. Представлено основні характеристики Звіту про фінансові результати та наведено його недолік. Проведено порівняння Звіту про прибутки і збитки та Звіту про фінансові результати. Обґрунтовано необхідність підвищення аналітичності інформації Звіту про фінансові, що зумовлено підвищенням вимог користувачів фінансової звітності до кількості та якості даної інформації. Пропонується змінити структуру даного звіту, що полягає у відображенні фінансових результатів від різних видів діяльності та поетапному визначенні кінцевого фінансового результату.

The article examines the essence of the enterprise's financial results category and the peculiarities of their display in reporting. It was found that they play an important role in determining the financial condition of the business entity, efficiency and prospects, they are an important tool for planning and controlling the financial indicators of the enterprise, help to determine whether the set financial goals have been achieved. An analysis of theoretical approaches to defining

the essence of the concept of "financial result" by various scientists was carried out. The results of the study confirm that the financial result is the subject of study by many scientists who do not have a single opinion about the essence of this concept. The key features of the "financial result" category are highlighted and their main characteristics are given. The absence of a unified, generalized approach to the classification of financial results was determined, which negatively affects the reliability, comprehensibility and analytical nature of accounting information. Based on the results of the research, a generalized classification of financial results is presented, which is aimed at forming information arrays that would satisfy the needs of various users in order to determine various indicators of the enterprise's economic activity both in retrospect and during the operational analysis of current indicators. It was determined that the financial results of the enterprise are reflected in the following reports: Report on financial results; Balance; Report on equity; Notes to financial statements; Income tax return. The main characteristics of the Report on financial results are presented, namely: purpose, structure, principles of recognition and measurement, periodicity and use of the report. The shortcomings of the Report on financial results are given. A comparison of the Profit and Loss Statement and the Financial Results Statement was made. The necessity of increasing the analytical information of the Financial Report, which is due to the increase in the requirements of users of financial reporting to the quantity and quality of this information, is substantiated. It is proposed to change the structure of this report, which consists in displaying financial results from various types of activities and step-by-step determination of the final financial result.

Ключові слова: фінансовий результат, прибуток, збиток, Звіт про фінансові результати, дохід.

Key words: financial result, profit, loss, Statement of financial results, income.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Фінансові результати підприємства відіграють важливу роль у формуванні та визначенні його ефективності та стабільності. Вони відображаються у фінансовій звітності, яка є основним джерелом інформації для зацікавлених сторін, таких як інвестори, кредитори, урядові органи та інші зацікавлені особи.

Втім, існує проблема відображення фінансових результатів підприємства у звітності, яка вимагає уваги та дослідження. Ця проблема полягає в тому, що існують різні підходи до визначення та відображення фінансових результатів, а також виникають особливості при їх інтерпретації та аналізі.

Сутність проблеми полягає в тому, що фінансові результати підприємства залежать від доходів та витрат, проте існує багато факторів, які можуть впливати на їх визначення та облік. Наприклад, різні методи обліку витрат, правила визначення доходів, врахування резервів та інших обов'язкових витрат можуть призводити до різних результатів.

Особливості відображення фінансових результатів у звітності також виникають через вимоги стандартів фінансової звітності, таких як МСФЗ (Міжнародні стандарти фінансової звітності). Ці стандарти встановлюють правила та принципи, за якими повинні бути підготовлені фінансові звіти, але їх інтерпретація та застосування можуть варіюватися у різних країнах та галузях.

Отже, основною проблемою є неоднозначність та розбіжності в підходах до визначення та відображення фінансових результатів підприємства у звітності. Це може призводити до недостатньої об'єктивності та порівнянності фінансової інформації, а також ускладнювати аналіз та прийняття рішень зацікавленими сторонами.

Для вирішення цієї проблеми необхідно провести детальне дослідження різних підходів та методів визначення та відображення фінансових результатів підприємства у звітності. Також важливо розглянути принципи та правила, встановлені стандартами фінансової звітності, та їх вплив на відображення фінансових результатів. На основі отриманих результатів дослідження можна розробити реко-

Таблиця 1. Теоретичні підходи до визначення сутності поняття "фінансовий результат"

Автор	Визначення поняття
1	2
Скрипник М.І. [2]	Це прибуток або збиток, який отримує господарюючий суб'єкт унаслідок своєї діяльності. Це поняття тісно пов'язане з поняттями прибутків та збитків; вважається, що прибуток є синонімом фінансового результату. Прибуток є основним джерелом фінансування розвитку підприємства, вдосконалення його техніко-технологічної бази, забезпечення всіх форм інвестування.
Мардус Н. Ю., Брік С. В. [3]	Фінансовий результат доцільно розглядати як об'єкт та інструмент, що базується на принципах відповідності витрат доходам і є основним показником в управлінні господарською діяльністю підприємства.
Нагорна І.В., Бондаренко В.О. [4]	Фінансовий результат діяльності визначає стан підприємства як і на сьогодні так і прогнозує його можливості в перспективі.
Бутинець Ф.Ф. [5]	Розкриває фінансовий результат через прибуток або збиток організації (співставлення доходів та витрат підприємства, відображених у звітності).
Загородній А.Г., Вознюк Г.І. [6]	Це різниця між доходами та витратами підприємства чи його окремого підрозділу за певний час (приріст чи зменшення вартості власного капіталу підприємства внаслідок діяльності у звітному періоді).
Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. [7]	Поняття «фінансовий результат» визначають як суму валового доходу від звичайної і надзвичайної діяльності підприємства, зменшеного на суму витрат, пов'язаних із виконанням господарської діяльності на підприємстві, непрямих податків та податку на прибуток за окремий звітний період.
Лесюк А. С. [8]	Під фінансовими результатами слід розуміти збільшення прибутку (збитку) та підвищення рівня рентабельності (збитковості) підприємства від фінансово-господарської діяльності за звітний період.
Яременко Л. М., Авдалян К. В. [9]	Фінансовий результат підприємства виступає основою економічного розвитку і зміцнення фінансових відносин з контрагентами та відображає ефективність його господарювання за всіма напрямками діяльності.
Мазур В. П. [10]	Зіставлення доходів із витратами в певному періоді розкриває загальноекономічний зміст фінансових результатів.
Скасюк Р.В. [11]	Трактує фінансовий результат як якісний та кількісний показник результативності господарської діяльності підприємства.
Зудова І. Ю., Стась О. Г. [12]	Розглядається фінансовий результат як різниця між позитивними та негативними грошовими потоками підприємства, відповідно доходів та витрат у певному звітному періоді, який оцінюється за потребами користувачів фінансової звітності.
Мулик Т.О., Маренська О.А., Пльонсак О.І. [13]	Фінансові результати діяльності підприємства характеризуються приростом чистих активів, основним джерелом якого є прибуток від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Джерело: побудовано авторами на основі [2—13].

мендації щодо уніфікації та уточнення процедур відображення фінансових результатів у звітності, що сприятиме покращенню якості та порівнянності фінансової інформації.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретичні й практичні засади сутності, значення, формування, обліку та відображення фінансових результатів у звітності досліджували такі науковці, як Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, Р.В. Скасюк, В.В. Євдокимов, В.П. Мазур, М.В. Кужельний, В.М. Нападковська, О.І. Нечитайло, І.Ю. Зудова, О.О. Осадча, Н.В. Гудзь, А. М. Пилипенко, К.В. Безверхий, С.Ф. Легенчук, Т.М. Садикова, Г.М. Назарова, С. В. Свірко, В. В. Сопко, І.Я. Омецінська, І. Б. Чернікова, М.І. Скрипник, А.М. Янчева Т.О. Мулик, Н.Ю. Мардус, Н.Л. Правдюк, М.Р. Лучко, О.А. Подолянчук, А.С. Лисюк, Я.П. Іщенко, А.М. Яременко, А.В. Піскун та інші.

Попри високий рівень розробок цих авторів, варто наголосити на відсутності цілеспрямованих і комплексних напрацювань у сфері особливостей відображення фінансових ре-

зультатів підприємств у фінансовій звітності, враховуючи умови сучасного бізнесового середовища, галузеву специфіку діяльності тощо.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Дослідження методичних та організаційних підходів щодо сутності, значення фінансових результатів підприємства та особливостей їх відображення у звітності.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Фінансовий результат підприємства є важливим показником його діяльності. Він відображає фінансові наслідки його функціонування протягом певного періоду часу та дозволяє оцінити ефективність роботи, вказує, чи вдалося підприємству здійснити прибуткову діяльність та забезпечити позитивний фінансовий результат. Він також є важливим інструментом для планування та контролю фінансових показників підприємства, допомагає визначити, чи досягнуті поставлені фінансові цілі.

Першорядне значення фінансових результатів полягає в тому, що вони забезпечують зміцнення бюджету країни, позитивно впливають на інвестиційну привабливість галузі та підприємств, їх ділову активність тощо [1].

Фінансовий результат надає підстави для прийняття рішень щодо фінансової стратегії підприємства. Він допомагає визначити, які напрямки діяльності є прибутковими та які можуть потребувати коригувань. Він впливає також на сприйняття підприємства з боку зацікавлених сторін, таких як інвестори, кредитори, клієнти та державні органи. Позитивний фінансовий результат може збільшити довіру та привабливість підприємства для зовнішніх стейкхолдерів.

Отже, фінансовий результат підприємства відіграє важливу роль у визначенні його фінансового стану, ефективності та перспектив. Він є ключовим показником, який використовується для аналізу та оцінки фінансової діяльності підприємства.

Результати дослідження, підтверджують про фінансовий результат є предметом вивчен-

ня багатьох науковців, які не мають єдиної думки щодо сутності даного поняття (табл. 1).

Дослідження наукових поглядів щодо визначення економічного змісту поняття "фінансовий результат" дозволило виокремити наступні ключові риси поняття "фінансовий результат":

— основа для розрахунку бенчмарків ефективності інвестицій капіталу та активів у підприємство, що оцінюється зацікавленими сторонами інвестиційної діяльності як у поточному періоді, так і у прогнозованому;

— генерується за результатами підприємницької діяльності;

— переважання позитивних грошових потоків над витратами підприємства;

— може демонструвати позитивний або від'ємний результат діяльності суб'єкта господарювання;

— дозволяє оцінювати якість сформованих економічних відносин з контрагентами підприємства;

— основний важіль розвитку та становлення підприємства в своїй ринковій ніші, а також джерело забезпечення фінансової стійкості [14].

Розглядаючи сутність фінансового результату науковці характеризують також такі його характеристики:

1. Фінансовий результат (прибуток) являє собою форму доходу суб'єкта господарської діяльності.

2. Фінансовий результат (прибуток) є формою доходу суб'єкта господарської діяльності, що вклав свій капітал для досягнення певного комерційного успіху.

3. Фінансовий результат (прибуток), не є гарантованим доходом суб'єкта господарювання, що вклав свій капітал у той чи інший вид бізнесу. Він є результатом тільки успішного здійснення цього бізнесу. Прибуток є певною мірою і платою за ризик здійснення підприємницької діяльності.

4. Фінансовий результат (прибуток) характеризує не весь дохід, отриманий у процесі господарської діяльності, а тільки ту частину доходу, що звільнена від понесених витрат на здійснення цієї діяльності. Тобто у кількісному вираженні прибуток є залишковим показником, що представляє собою різницю між сукупним доходом і сукупними витратами в процесі здійснення підприємницької діяльності.

5. Фінансовий результат (прибуток) є вартісним показником, вираженим у грошовій

Таблиця 2. Класифікація фінансових результатів підприємств

Класифікаційні ознаки	Види фінансових результатів
1	2
За значенням підсумкового результату	- Прибуток - Збиток
За періодом формування	- Прибуток попереднього періоду - Прибуток звітного періоду - Прибуток майбутнього періоду
За процесом формування фінансового результату	- Валовий прибуток - Прибуток до оподаткування - Чистий прибуток
За змістом	- Економічний фінансовий результат - Бухгалтерський фінансовий результат - Податковий фінансовий результат
За складом	- Валовий - Чистий - Маржинальний - Загальний
За видами діяльності	- Результат операційної діяльності - Результат інвестиційної діяльності - Результат фінансової діяльності
За видами виробництва	- Прибуток від діяльності підрозділів основного виробництва - Прибуток від діяльності підрозділів допоміжного виробництва - Прибуток від діяльності обслуговуючих господарств
За ступенем деталізації	- За центрами відповідальності - Підприємство в цілому
За джерелом формування	- Від реалізації - Від володіння - Від змін цін
За відповідністю	- Плановий - Недоотриманий - Надлишковий
За базою оцінки	- Обліковий - Податковий
За метою управління	- За горизонтальним групуванням - За вертикальним групуванням

Джерело: побудовано автором на основі [10—12; 17—19].

формі. Така форма оцінки прибутку пов'язана з практикою узагальненого вартісного обліку всіх пов'язаних із ним основних показників — вкладеного капіталу, отриманого доходу, понесених витрат тощо, а також з діючим порядком його податкового регулювання. Фінансовий результат (прибуток) є вартісним показником, вираженим у грошовій формі [15; 16].

Фінансові результати, як економічна категорія, групуються за певними класифікаційними ознаками та виділяються їх певні види. Загалом, класифікація як наука є основою для систематизації та упорядкування різноманітності об'єктів, процесів або явищ за певними критеріями. Вона дозволяє створювати системи класифікаційних категорій, що допомагають у вивченні, аналізі та управлінні різними областями знань і діяльності. Класифікація дає змогу розрізняти, порівнювати та аналізувати об'єкти на основі їхніх спільних і відмінних ознак, що є важливим для розвитку наукових теорій та практичних дій. Класифікація є методом пізнання об'єкта, що вивчається: чим більше ознак класифікації, тим вища міра їх вивчення, що сприяє підвищенню ефективності управління.

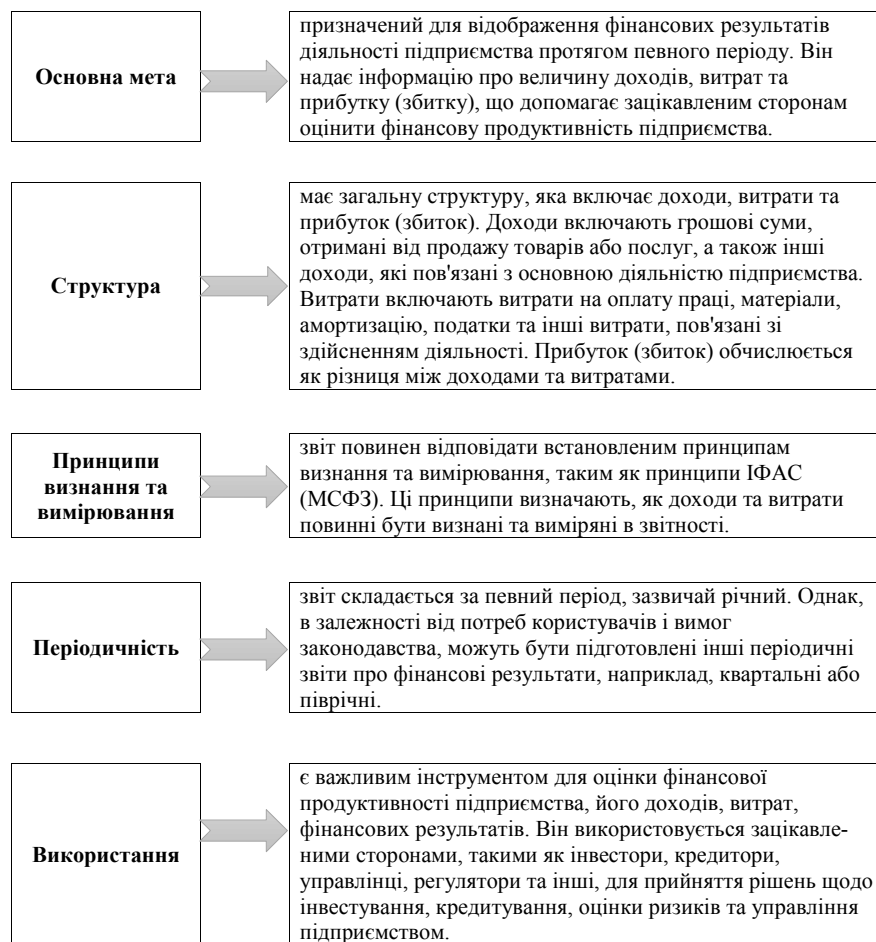


Рис. 1. Основні характеристики Звіту про фінансові результати

Джерело: складено авторами.

Таблиця 3. Порівняння Звіту про прибутки і збитки та Звіту про фінансові результати

Стаття звіту про прибутки і збитки згідно Директиви 34/2013 ЄС	Стаття звіту про фінансові результати згідно НСБО І
1. Чистий оборот	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)
2. Собівартість реалізованої продукції (в тому числі коригування вартості).	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)
3. Валовий прибуток або збиток	Валовий прибуток або збиток
4. Витрати на реалізацію (в тому числі коригування вартості)	Витрати на збут
5. Адміністративні витрати (в тому числі коригування вартості).	Адміністративні витрати
6. Інші операційні витрати	Інші операційні витрати
7. Дохід від часток участі	Дохід від участі в капіталі
8. Дохід від інших інвестицій та позик, які є частиною основних засобів	Інші доходи
9. Інший відсотковий та подібний дохід	Інші фінансові доходи
10. Коригування вартості фінансових активів та інвестицій, утримуваних як поточні активи	Інші фінансові доходи
11. Інші відсоткові та подібні витрати	Фінансові витрати
12. Податок на прибуток або збиток	Витрати прибуток (дохід) з податку на прибуток
13. Прибуток або збиток після сплати податків	Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування
14. Інші податки, не відображені у статтях 1-13	
Прибуток або збиток за фінансовий рік	Чистий фінансовий результат: прибуток або збиток

Джерело: [21].

В економічній літературі зустрічаються різні підходи щодо класифікації фінансових результатів за різними ознаками (табл. 2). З'ясовано, що підходи різних спеціалістів щодо видів фінансових результатів містять суперечливі моменти, навіть на законодавчому рівні.

Фінансові результати підприємства знаходять своє відображення у таких формах звітності:

— Звіт про фінансові результати — відображаються суми доходів та витрат за різними видами, проміжні фінансові результати (від операційної діяльності, до оподаткування, чистий);

— Баланс — відображається накопичений фінансовий результат за всі періоди діяльності (нерозподілений прибуток/непокритий збиток);

— Звіт про власний капітал — відображається отриманий підприємством за рік прибуток або збиток (збиток вносять до форми з мінусом). Цей показник має дорів-

нювати показнику чистого прибутку або збитку за звітний період, одержаного підприємством відповідно до форми 2 "Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід)".

— Примітки до фінансової звітності — відображаються фінансові результати від первісного визнання та реалізації сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів. В них фіксується вартість сільськогосподарської продукції під час первісного визнання, витрати, результати, виручка від її реалізації, собівартість реалізованої продукції та фінансові результати від реалізації.

— Податкова декларація з податку на прибуток — відображається прибуток до оподаткування, тобто об'єкт оподаткування, сума податку на прибуток. Проте дана звітність не подається учасниками спрощеної системи оподаткування (платники єдиного податку).

Основна фінансова звітність, де відображається важлива інформація про фінансові результати підприємства — це форма 2 "Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід)". Цей звіт має наступні характеристики (рис. 1):

Отже, Звіт про фінансові результати є важливою складовою фінансової звітності підприємства і надає інформацію про його фінансову продуктивність та ефективність. Він допомагає зацікавленим сторонам зрозуміти фінансове становище підприємства та прийняти обґрунтовані рішення.

За кордоном, фінансові результати підприємства відображають у Звіті про прибутки і збитки.

Четверта Директива ЄС встановлює два формати Звіту про прибутки та збитки: 1) за характером витрат; 2) за функцією витрат. Підприємства мають право вибрати один з форматів і повинні дотримуватися його впродовж фінансового року. Змінювати формат звіту в межах року дозволяється тільки тоді, якщо це дасть змогу підприємству достовірніше й об'єктивніше відображати прибутки та збитки [20].

В Україні згідно з НП(С)БО 1 побудова Звіту про фінансові результати ґрунтується на класифікації витрат за їх функціями (табл. 3). Крім того, в табл. 3 наводиться порівняння Звіту про прибутки і збитки та Звіту про фінансові результати.

Як зазначають дослідники, зміст статей Звіту про прибутки і збитки та Звіту про фінансові результати майже тотожний і за своєю суттю відображає ідентичну інформацію. Отже, можна стверджувати про відповідність форми

Таблиця 4. Фрагмент Звіту про фінансові результати

Чистий дохід продукції від реалізації	Інші операційні доходи
Запаси готової продукції	Витрати на збут
Вартість виробленої продукції	— матеріальні затрати
Собівартість реалізованої продукції:	— витрати на оплату праці
— матеріальні затрати	— відрахування на соціальні заходи
— витрати на оплату праці	— амортизація
— відрахування на соціальні заходи	— інші витрати
— амортизація	Адміністративні витрати
— інші витрати	— матеріальні затрати
Валовий прибуток (збиток)	— витрати на оплату праці
	— відрахування на соціальні заходи
	— амортизація
	— інші витрати
	Інші операційні витрати
	Фінансовий результат від операційної діяльності (прибуток, збиток)

Джерело: [21].

№2, яку складають вітчизняні підприємства, вимогам Директиви 34/2013 ЄС. Враховуючи, що звітність, складена відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку України враховує мінімальні вимоги до розкриття інформації у звітності, визначені Директивою 34/2013 ЄС, тому можна рекомендувати лише незначні коригування у вигляді додавання мінімальних приміток до річної фінансової звітності в рамках імплементації вимог Директиви 34/2013 ЄС [21].

В українській практиці не було виявлено застосування методу розрахунку фінансового результату "за характером витрат". Однак, у 3 розділі форми №2 відображають суми елементів операційних витрат, які стосуються всієї виробленої, а не тільки реалізованої продукції.

Погоджуємось із науковцями, які вважають, що в Україні є раціональним використання водночас двох форматів звіту про фінансові результати, як "на основі характеру витрат", так і "на основі функції витрат". Застосовування 1-го методу є найбільш актуальним для суб'єктів малого та середнього підприємництва.

Для застосовування в Україні формату звіту на основі "характеру витрат" варто схвалити нові форми звіту про фінансові результати підприємств з фіксуванням статей витрат за елементами. Їх слід якнайкраще конкретизувати, при цьому господарюючі суб'єкти мають право додавати ті витрати які стосуються їх діяльності.

Компромісний варіант такого звіту представлений Гудзь Н.В. (табл. 4).

Необхідно відзначити, що в економічній літературі виділяють певні недоліки Звіту про фінансові результати.

Таблиця 5. Запропонована форма звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) частина I

Стаття	Код рядку	Дані оборотів по рахункам обліку, що запропоновано
1	2	3
Дохід від основної (операційної) діяльності	2000	Кредитовий оборот рахунків 70 «Дохід від основної (операційної) діяльності» за мінусом податку на додану вартість, акцизів інших податків і обов'язкових платежів, що підлягають сплаті до бюджету й позабюджетних фондів
Витрати від основної (операційної) діяльності	2010	Дебетовий оборот 90 «Витрати від основної (операційної) діяльності»
Інший операційний дохід	2020	Кредитовий оборот рахунків 71 «Інший операційний дохід» за мінусом податку на додану вартість, акцизів інших податків і обов'язкових платежів, що підлягають сплаті до бюджету й позабюджетних фондів
Інші операційні витрати	2030	Дебетовий оборот 91 «Інші операційні витрати»
Фінансовий результат від операційної діяльності («+» прибуток, «-» збиток)	2100	Сальдо рахунку 791 «Фінансові результати від операційної діяльності», що підлягає віднесенню на рахунок 441 «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) за всіма видами діяльності»
Доходи від фінансової діяльності	2200	Кредитовий оборот рахунків 72 «Дохід від фінансової діяльності»
Витрати від фінансової діяльності	2210	Дебетовий оборот рахунку 92 «Витрати від фінансової діяльності»
Фінансовий результат від фінансової діяльності («+» прибуток, «-» збиток)	2230	Сальдо рахунку 792 «Фінансові результати від фінансової діяльності», що підлягає віднесенню на рахунок 441 «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) за всіма видами діяльності»
Доходи від інвестиційної діяльності	2300	Кредитовий оборот рахунків 73 «Дохід від інвестиційної діяльності»
Витрати від інвестиційної діяльності	2310	Дебетовий оборот рахунку 93 «Витрати від інвестиційної діяльності»
Фінансовий результат від фінансової діяльності («+» прибуток, «-» збиток)	2330	Сальдо рахунку 793 «Фінансові результати від інвестиційної діяльності», що підлягає віднесенню на рахунок 441 «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) за всіма видами діяльності»
Фінансовий результат до оподаткування («+» прибуток, «-» збиток)	2400	
Витрати з податку на прибуток	2500	
Чистий фінансовий результат («+» прибуток, «-» збиток)	2600	

Джерело: [22].

Так, Назарова Г. Б. та Кононенко Л. В., акцентують увагу на таких недоліках:

— у діючій формі визначається три види фінансових результатів від операційної діяльності: фінансовий результат до оподаткування, чистий фінансовий результат, але треба зазначити, що доцільно саме визначати у формі фінансові результати за видами діяльності підприємства;

— показник валового прибутку (збитку) має дуже вузьке інформаційне значення для користувачів фінансової звітності, тому, що не враховує значення таких витрат, як адміністративні та витрати на збут, які безпосередньо є витратами від основної діяльності будь-якого підприємства [22].

Безверхий К.В. та Бочуля Т.В. привертають увагу щодо недосконалості та незручності структури розділу "Сукупний дохід". Науковці зазначають, що вітчизняна практика наразі відрізняється серйозною методологічною помилкою у частині пропозиції рядка 2445 "Інший

сукупний дохід", який являє собою безсистемне неупорядковане накопичення інформації, яка піддається критиці з точки зору доцільності та відповідності [23].

Омецінська І.Я. вважає некоректними назви рядків 2450 "Інший сукупний дохід до оподаткування", 2455 "Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом" та 2460 "Інший сукупний дохід після оподаткування". На основі назв цих рядків користувачу звітності, який не знайомий детально з методикою бухгалтерського обліку та Методичними рекомендаціями щодо заповнення форм фінансової звітності № 433, можна прийти до висновку, що ці операції (визначення суми податку на прибуток і іншого сукупного доходу після оподаткування) необхідно проводити над сумою рядка 2445 "Інший сукупний дохід", а не алгебраїчною сумою рядків 2400+2445. Тому корекції вимагає або назва рядка 2445, або назви рядків 2450, 2455 та 2460 [24].

Щодо розділу III "Елементи операційних витрат", то автор відмітив, що тут залишився недолік попередньої форми фінансової звітності № 2, а саме: назва

рядка 2520 "Інші операційні витрати" цього розділу та назва рядка 2180 "Інші операційні витрати" розділу I збігаються, але мають різне змістове наповнення. Це також може вводити в оману користувачів фінансової звітності [24].

Отже, за результатами досліджень ми виділили наступні недоліки формування Звіту про фінансові результати:

1. Суб'єктивність оцінки — Звіт про фінансові результати може містити оцінки та припущення, які базуються на суб'єктивних розуміннях та інтерпретаціях. Це може призвести до різних результатів оцінки фінансової продуктивності різних компаній.

2. Відсутність повної інформації — Звіт про фінансові результати може не містити повної інформації про всі аспекти фінансової діяльності підприємства. Наприклад, він може не відображати нематеріальні активи, ризики або вплив зовнішніх факторів.

3. Недостатня стандартизація — у різних країнах та регіонах можуть використовувати-

ся різні стандарти фінансової звітності, що ускладнює порівняння фінансових результатів між компаніями та ринками.

4. Затримка у наданні інформації: — Звіт про фінансові результати зазвичай формується після закінчення фінансового періоду, що може призвести до затримки в наданні актуальної інформації і ускладнити процес прийняття рішень.

5. Відсутність контексту: — Звіт про фінансові результати може не враховувати контекстуальні фактори, такі як економічна ситуація, конкуренція або зміни в законодавстві, які можуть впливати на фінансові результати підприємства.

Ці недоліки підкреслюють необхідність розвитку та вдосконалення фінансової звітності, і зокрема Звіту про фінансові результати, для забезпечення більш точної, повної та порівняльної фінансової інформації.

Автори Назарова Г. Б. та Кононенко Л. В., з цього приводу пропонують удосконалену форму Звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), що наведено у табл. 5.

Таким чином, для забезпечення порівняльності облікової інформації з показниками Звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), вони пропонують зміну структури його показників [22].

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Отже, за результатами проведених досліджень, можна стверджувати, що фінансовий результат є досить складною та багатовимірною категорією. Фінансовий результат у формі прибутку виступає головною метою діяльності підприємства та є одним із ключових показників, який визначає ефективність його діяльності.

Визначено відсутність єдиного, узагальненого підходу до класифікації фінансових результатів, що негативно відбивається на достовірності, зрозумілості та аналітичності бухгалтерської інформації. За результатами дослідження наведена узагальнена класифікація фінансових результатів, яка спрямована на формування інформаційних масивів, які б задовольняли потреби різних користувачів з метою визначення різноманітних показників господарської діяльності підприємства як у ретроспективі, так і при оперативному аналізі поточних показників.

Визначено, що фінансові результати підприємства знаходять своє відображення у та-

ких звітах: Звіт про фінансові результати; Баланс; Звіт про власний капітал; Примітки до фінансової звітності; Податкова декларація з податку на прибуток. Обґрунтовано необхідність підвищення аналітичності інформації Звіту про фінансові, що зумовлено підвищенням вимог користувачів фінансової звітності до кількості та якості даної інформації. Пропонується змінити структуру даного звіту, що полягає у відображенні фінансових результатів від різних видів діяльності та поетапному визначенні кінцевого фінансового результату.

Література:

1. Гончарук І. В., Старосуд В. І., Мулик Т. О. Фінансові результати сільськогосподарських підприємств: механізм формування та аналітична оцінка (на прикладі Ялтушківської дослідно-селекційної станції ІБК І ЦБ НААН України. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2018. № 3 (31). С. 18—34.

2. Скрипник М. І., Шайнюк І. В. Облік фінансових результатів в умовах імплементації стандартів обліку. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". 2020. № 17. URL: <https://www.inter-nauka.com/ua/issues/2020/17/6426> (дата звернення: 08.02.2024).

3. Мардус Н. Ю., Брік С. В. Теоретичні і методичні підходи до визначення поняття "фінансовий результат" у фінансовому обліку та аудиті. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2021. Вип. 2 (29). С. 148—153. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/29_2021/24.pdf (дата звернення: 09.02.2024).

4. Нагорна І. В., Бондаренко В. О. Облік і аналіз фінансового результату в системі управління підприємством. Ефективна економіка. 2021. № 11. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/11_2021/105.pdf (дата звернення: 10.02.2024).

5. Бутинець Ф. Ф. Економічний аналіз: навч. посіб. Житомир: Рута, 2003. 608 с.

6. Загородній А. Г., Вознюк Г. А. Фінансово-економічний словник. Київ: Знання, 2007. 1072 с.

7. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304 с.

8. Лесюк А. С. Оцінка фінансових результатів діяльності підприємств в Україні. Агросвіт. 2020. № 15. С. 67—73. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3274&i=9> (дата звернення: 10.02.2024).

9. Яременко Л. М., Авдалян К. В. Особливості бухгалтерського обліку фінансових результатів об'єднань підприємств. *Агросвіт*. 2020. № 8. С. 109—117. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3167&i=13> (дата звернення: 11.02.2024).

10. Мазур В. П. Економічний зміст поняття фінансових результатів сільськогосподарської діяльності. *Облік і фінанси АПК*. 2011. № 3. С. 68—71.

11. Скасюк Р. В. Сутність і значення фінансових результатів у системі розвитку господарської діяльності промислових підприємств. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portall/natural/nprkntu_e (дата звернення: 09.02.2024).

12. Зудова І. Ю., Стась О. Г. Сутність та значення фінансових показників в системі функціонування підприємства. *Молодий вчений*. 2017. № 10 (50). С. 893—897.

13. Мулик Т. О., Материнська О. А., Пльонсак О. А. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури. 2017. 288 с.

14. Ковальова О., Іоргачова М. Фінансовий результат як індикатор інвестиційної привабливості підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 46. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-16>

15. Бурлака С. М. Особливості визначення фінансових результатів діяльності підприємств. *Управління розвитком*. 2013. № 15. С. 91—94.

16. Патарідзе-Вишинська М. В. Визначення та облік фінансового результату: вітчизняний і зарубіжний досвід. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2016. № 2. С. 25—37.

17. Піскун А. Економічна сутність фінансового результату підприємства. *Наукові перспективи*, 2023. № 2 (2). С. 327—339. DOI: 10.52058/2708-7530-2023-2(32)-327-339. (дата звернення: 10.02.2024).

18. Гуцаленко Л. В., Мулик Т. О. Адаптація обліку фінансових результатів діяльності аграрних підприємств України до МСФЗ. *Облік і фінанси АПК*. 2012. № 2. С. 30—34.

19. Мулик Т. О., Ващілова Н. В. Інтегрована звітність підприємства: стан та перспективи розвитку. *Ефективна економіка*. 2019. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7404> DOI: 10.32702/2307-2105-2019.11.59 (дата звернення: 11.02.2024).

20. Про щорічну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язані з ними звіти певних типів компаній: Директива 2013/34/ЄС Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу від 26 червня 2013 року

URI: old.minjust.gov.ua/file/48858.docx (дата звернення: 08.02.2024).

21. Гудзь Н. В. Облікова модель формування фінансових результатів діяльності в умовах євроінтеграційних процесів в Україні. *Економіка та суспільство*. 2017. Вип. 13. С. 1339—1346. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/13_ukr/223.pdf (дата звернення: 07.02.2024).

22. Назарова Г., Кононенко Л., Калашнікова А. Облікові процедури формування фінансових результатів: сучасний стан та напрями їх вдосконалення. *Економічний простір*. 2020. № 156. С. 206—212.

23. Безверхий К. В., Бочуля Т. В. Деякі питання порядку складання вітчизняної фінансової звітності підприємств в контексті законодавчих змін. *Облік і фінанси*. 2013. № 3 (61). С. 25—28.

24. Омецінська І. Я. Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід): переваги та недоліки. *Фінансово-економічний розвиток України в умовах трансформаційних перетворень: матер. V Всеукр. наук.-практ. конф., 20 листопада 2015 р. Львів: ЛКА, 2015. С. 133—135.*

References:

1. Honcharuk, I.V. Starosud, V.I. and Mu-lyk, T.O. (2018), "Financial results of agricultural enterprises: the mechanism of formation and analytical assessment (on the example of Yaltushkiv experimental breeding station of the Institute of bioenergy crops and sugar beets of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine)", *Ekonomika, finansy, menedzhment: aktual'ni pytannia nauky i praktyky*, vol. 3 (31), pp. 18—34.

2. Skrypnyk, M.I. and Shajniuk, I.V. (2020), "Accounting of financial results in the conditions of implementation of accounting standards", *Mizhnarodnyj naukovyj zhurnal "Internauka"*, vol. 17, available at: <https://www.inter-nauka.com/ua/issues/2020/17/6426> (Accessed 08.02.2024).

3. Mardus, N.Yu. and Brik, S.V. (2021), "Theoretical and methodological approaches to the definition of the term "financial result" in financial accounting and audit", *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, vol. 2 (29), pp. 148—153, available at: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/29_2021/24.pdf (Accessed 09.02.2024).

4. Nagorna, I. and Bondarenko, V. (2021), "Accounting and analysis of the financial result in the enterprise management system", *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 11, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9577> (Accessed 10.02.2024).

5. Butynets', F.F. (2003), *Ekonomichnyj analiz [Economic analysis]*, Ruta, Zhytomyr, Ukraine.

6. Zahorodnij, A.H. and Vozniuk, H.L. (2007), *Finansovo-ekonomichnyj slovnyk* [Financial and economic dictionary], Znannia, Kyiv, Ukraine.

7. Luchko, M.R. Zhukevych, S.M. and Farion, A.I. (2016), *Finansovyj analiz* [Financial analysis], TNEU, Ternopil', Ukraine.

8. Lesyuk, A. (2020), "Assessment of financial results of enterprises in Ukraine", *Agrosvit*, vol. 15, pp. 67—73, available at: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3274&i=9> (Accessed 10.02.2024).

9. Yaremenko, L. and Avdalian, K. (2020), "The features of accounting of financial results of associations of enterprises", *Agrosvit*, vol. 8, pp. 109-117, available at: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3167&i=13> (Accessed 11.02.2024).

10. Mazur, V.P. (2011), "Economic content of the concept of financial results of agricultural activity", *Oblik i finansy APK*, vol. 3, pp. 68—71.

11. Skasiuk, R.V. (2019), "The essence and significance of financial results in the system of economic development of industrial enterprises", available at: http://www.nbu.gov.ua/portal1/natural/npkntu_e (Accessed 09.02.2024).

12. Zudova, I.Yu. and Stas', O.H. (2017), "The essence and significance of financial indicators in the enterprise's functioning system", *Molodyj vchenyj*, vol. 10 (50), pp. 893—897.

13. Mulyk, T.O. Materyns'ka, O.A. and Pl'on-sak, O.L. (2017), *Analiz hospodars'koi diial'nosti* [Analysis of economic activity], Tsentru uchbovoi literatury, Kyiv, Ukraine.

14. Koval'ova, O. and Iorhachova, M. (2022), "Financial result as an indicator of investment attractiveness of an enterprise", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 46. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-16>

15. Burlaka, S.M. (2013), "Peculiarities of determining the financial results of enterprises", *Upravlinnia rozvytkom*, vol. 15, pp. 91—94.

16. Pataridze-Vyshyn'ska, M.V. (2016), "Determination and accounting of the financial result: domestic and foreign experience", *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, vol. 2, pp. 25—37.

17. Piskun, A. (2023), "Economic satisfy of financial result of company", *Naukovi perspektyvy*, vol. 2 (2), pp. 327—339. DOI: 10.52058/2708-7530-2023-2(32)-327-339.

18. Hutsalenko, L.V. and Mulyk, T.O. (2012), "Adaptation of accounting of financial results of agricultural enterprises of Ukraine to IFRS", *Oblik i finansy APK*, vol. 2, pp. 30—34.

19. Mulyk, T. and Vascshilova, N. (2019), "Integrated soundness of the enterprise and prospect of development", *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 11, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7404> (Accessed 11.02.2024). DOI: 10.32702/2307-2105-2019.11.59

20. European Parliament and of the Council of the European Union (2013), "On annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of companies: Directive 2013/34/EU", available at: old.minjust.gov.ua/file/48858.docx (Accessed 08.02.2024).

21. Hudz', N.V. (2017), "Accounting model of formation of financial results of activity in the conditions of European integration processes in Ukraine", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 13, pp. 1339—1346, available at: http://www.economy-and-society.in.ua/journal/13_ukr/223.pdf (Accessed 07.02.2024).

22. Nazarova, H. Kononenko, L. and Kalashnikova, A. (2020), "Accounting procedures for the formation of financial results: the current state and directions for their improvement", *Ekonomichnyj prostir*, vol. 156, pp. 206—212.

23. Bezverkhij, K.V. and Bochulia, T.V. (2013), "Some issues of the procedure for drawing up domestic financial statements of enterprises in the context of legislative changes", *Oblik i finansy*, vol. 3 (61), pp. 25—28.

24. Ometsins'ka, I.Ya. (2015), "Statement of financial results (statement of comprehensive income): advantages and disadvantages", *Finansovo-ekonomichnyj rozvytok Ukrainy v umovakh transformatsijnykh peretvoren'*: mater. V Vseukr. nauk.-prakt. konf. [Financial and economic development of Ukraine in the conditions of transformational transformations: materials of the 5th All-Ukrainian scientific and practical conference], LKA, L'viv, Ukraine, pp. 133—135.

Стаття надійшла до редакції 10.02.2024 р.

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б») Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292

e-mail: economy_2008@ukr.net

viber: +38 050 3820663